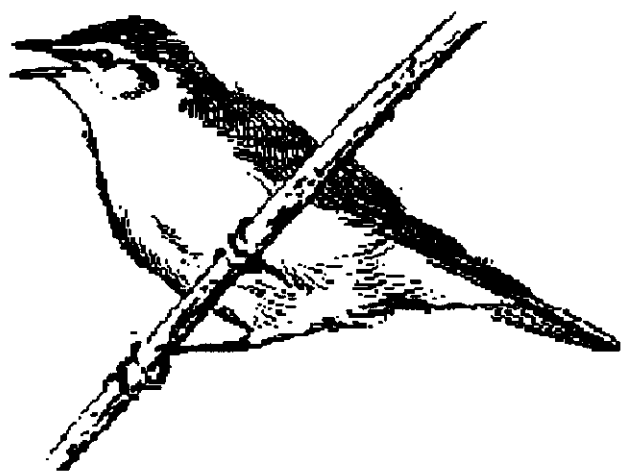

EIGENDOM
Vogelwerkgroep
Gooi en Omstreken

Tuinvogelonderzoek

1998

Planning en coördinatie: Dick A. Jonkers
Samenstelling rapport: Fernand C. Jager

TUINVOGELONDERZOEK
1998

Subgroep Avifauna
Fernand C. Jager

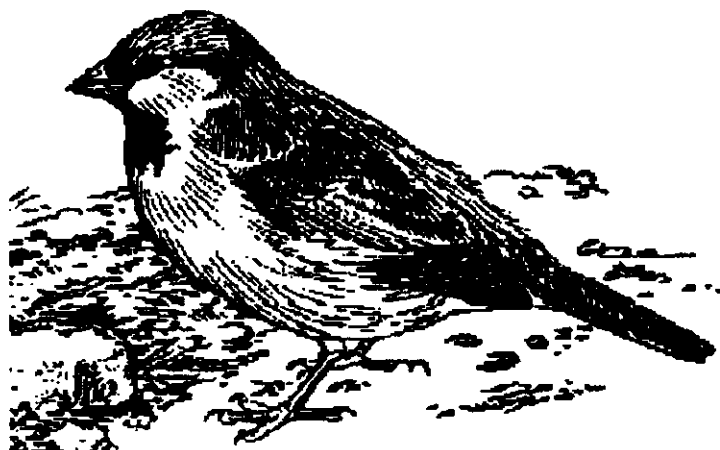
Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Postbus 1028 1200 BA Hilversum
Hilversum 1999 Uitgave 113

INHOUD	blz.
SAMENVATTING	2
1. INLEIDING	3
2. WERKWIJZE	3
3. RESULTATEN	3
3.1 Waargenomen soorten per seizoen.	
3.1.1 Winter	
3.1.2 Lente	
3.1.3 Zomer	
3.1.4 Herfst	
3.2 Nesten	4
3.3 Jaaroverzicht	4
4. NABESCHOUWING	4

SAMENVATTING

De toptien zag er voor de wintermaanden als volgt uit: merel, koolmees, pimpelmees, vink, turkse tortel, roodborst, heggemus, houtduif, spreeuw en ekster. De huismus kwam op de elfde plaats. Deze volgorde was hetzelfde als het voorgaande jaar. De turkse tortel vertoonde in de winter en in de zomer een toename, maar in de lente en de herfst een afname. De toename over het gehele jaar lijkt tot staan te zijn gekomen. De houtduif lijkt zich te stabiliseren. Vertoonde de koolmees in de zomerperiode voor het tweede achtereenvolgende jaar een toename, voor de pimpelmees was het omgekeerde het geval. De winter van 1998 werd gekenmerkt door ware invasie van sijen. Ze werden in 57% van de tuinen waargenomen.

Dit onderzoek werd uitgevoerd met medewerking van de volgende leden van de vogelwerkgroep:

C.J. Alten, G. Bieshaar, Y. Bosman, A.T. Bijl, J.G. Calis, A. Driessen, C. van der Drift, F. During, W. Duurland, G.J. de Graauw, A. E. Hendriks, I. Hilhorst, T. Hilhorst, N. van Heusden, W.J.A. Hoeffnagel, R.T. Huizenga, F.C. Jager, I.G. Jelts, D.A. Jonkers, G.F.J. Kamer, E. Koning, M. Kraal, C.N. Kruseman, F. Leurs, G. Marmelstein, J.A. Matthaei, E. van Oort, J.J. Platteel, L.C. vd Poel, M.D. Prins, C. Rothermundt, M. Rothermundt, P. Schut, J. Terlouw, G.H. Veltkamp, A. Vermeule, H.P. Vos, J.F. Wagenmakers, B. Wildschut.

1. INLEIDING.

Dit tuinvogelonderzoek, dat sinds 1992 loopt, heeft vooral de bedoeling gegevens vast te leggen. Deze gegevens moeten het mogelijk maken om na te gaan of en in hoeverre er over een reeks van jaren veranderingen plaats hebben in de vogelbevolking van het Gooi en omstreken.

2. WERKWIJZE.

De werkwijze was hetzelfde als voorgaande jaren. Dit jaar mochten wij op de medewerking van 39 leden van de vogelwerkgroep rekenen. Elk kwartaal stuurden de deelnemers een formulier in. Per week, werd per soort het hoogste aantal aangegeven, dat tegelijkertijd in de tuin werd waargenomen. Ook werden broedgevallen genoteerd. Verder werden op het formulier gegevens gevraagd over de kwaliteit van de tuin: grootte, ligging, beplanting, aanwezigheid van gazon, vijver enz. Bij de presentatie van de resultaten werd met name aandacht geschonken aan het voorkomen van de soorten, d.w.z. het aantal tuinen, waarin een bepaalde soort werd aangetroffen.

3. RESULTATEN.

3.1 Waargenomen soorten per seizoen.

3.1.1 Winter (tabel 1 en 6).

Een zachte winter; kramsvogels of koperwieken werden niet gezien. Tjiftjaffen verschenen al aan het eind van de winterperiode. Opvallend veel sijzen; in meer dan de helft van de tuinen waargenomen.

3.1.2 Lente (tabel 2, 5 en 6).

Tjiftjaffen werden veel frequenter waargenomen dan in voorgaande jaren; voornamelijk in de eerste lenteweken. In 22 van 31 tuinen werden nesten gevonden. Twee tuinen meldden zelfs 7 nesten. De koolmees kwam het meest voor, gevolgd door de merel, met respectievelijk 13 en 10 nesten.

3.1.3 Zomer (tabel 3 en 6).

Roodborsten werden meer gezien dan in voorgaande jaren. De tjiftjaf bleef op hetzelfde niveau als het voorgaande jaar, maar meer dan in 1996. Lijkt de koolmees een zekere toename te vertonen, bij de pimpelmees lijkt het omgekeerde het geval. In de lente (het broedseizoen) blijken de aantallen voor beide soorten over de afgelopen drie jaar evenwel tamelijk stabiel. Een bijzondere waarneming betrof een groene specht in Hilversum.

3.1.4 Herfst (tabel 4 en 6).

De eerst overwinterraars verschijnen. Wat meer koperwieken dan vorig jaar, maar slechts één kramsvogel. Werden in de voorgaande winter veel sijzen gezien, in de hierop volgende herfst, niet één.

3.2 Nesten (tabel 5).

In 22 van de 39 getelde tuinen werden nesten gevonden; in twee tuinen zelfs elk zeven nesten. Niet de merel, maar de koolmees kwam dit jaar op de eerste plaats.

3.3 Jaaroverzicht (tabel 6).

Opmerkelijk was de opmars van de sijzen in de winter; een toename voor het derde achtereenvolgende jaar. De ringmus vertoonde vorig jaar een duidelijke toename, maar die werd dit jaar niet voortgezet. Aan de geleidelijke toename van de turkse tortel lijkt een eind te zijn gekomen. De tjiftjaf lijkt zich op een wat hoger niveau te handhaven.

4. NABESCHOUWING.

Ten opzichte van voorgaande jaren werden veranderingen in de vogelbevolking gezien. Maar ook de tellerbevolking (en hiermee de tuinen) veranderde. Bij een voldoende aantal tellers (30 tot 40), verspreid over het gehele Gooi, mogen we aannemen, dat dit het gemiddelde resultaat niet wezenlijk heeft beïnvloed.

Tabel 1 : Winter. Aantal tuinen, waarin de genoemde soorten werden waargenomen.

Week no.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Getelde tuinen	30	29	34	34	35	33	35	34	34	34	35	34	36
Blauwe Reiger	1	1	2			1					2	2	2
Havik											1		
Sperwer			1	2	1	1		1	1	3	2	1	
Torenvalk											1		
Stormmeeuw				1									
Kokmeeuw	3	3	2	5	6	4	2	3	3	2	1	1	1
Holenduif		1											
Houtduif	19	21	22	22	24	20	21	26	25	23	24	25	22
Turkse Tortel	22	25	26	27	29	23	26	28	26	26	27	25	27
Grote bonte Specht	1	1	1	1	1	2	2	1			5	2	3
Gr.gele Kwikstaart	1												
Winterkoning	10	8	12	9	10	8	7	9	8	10	10	8	7
Zw.Roodstaart													1
Heggemus	19	20	22	24	23	24	23	25	26	24	21	26	25
Zanglijster		1	1	3	1		1	3	3	3	4	2	5
Grote Lijster	1												
Merel	28	28	32	33	35	31	32	34	31	32	32	32	34
Roodborst	25	23	27	27	26	25	25	24	20	20	24	16	22
Zwartkop	1	1		2		1	1	1		1	2		2
Fitis												1	2
Tjiftjaf									1	2	2	11	17
Goudhaantje	1	1		3	1		2	1		1			
Vuurgoudhaantje			1										
Kuifmees	1			2		3	3	2	3	2			
Koolmees	29	26	32	30	34	30	31	33	30	31	32	31	36
Pimpelmees	24	24	27	28	29	28	28	26	27	29	28	29	29
Glans- of Matkop		1	2	2	1	1	1	2	1	1	2	1	2
Staartmees	8	7	13	10	12	8	7	8	6	8	5	4	4
Boomklever	2	5	3	3	5	2	3	5	4	3	4	4	5
Boomkruiper	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	3	4	3
Appelvink	1	2	1	1	1	1	1	2					
Groenling	10	11	14	13	10	10	12	14	18	13	13	11	12
Putter	1		1	1			1	2					
Sijs	10	10	17	23	21	22	25	26	25	19	20	19	14
Goudvink	3	1	3	5	4	4	2	5	4	2	3		2
Vink	22	25	27	27	27	24	28	26	24	24	28	23	21
Keep	1			2	4	3	2	3	3	3	2	3	3
Huismus	19	18	21	20	21	19	19	19	21	19	19	20	19
Ringmus	5	4	8	8	7	4	5	6	4	5	6	6	2
Spreeuw	20	22	24	26	27	24	23	22	22	19	18	19	18
Zwarte Kraai	3	3	5	7	3	5	5	3	4	5	4	4	4
Kauw	18	16	17	19	20	16	20	19	21	18	20	19	19
Ekster	17	20	21	24	16	20	23	21	24	23	21	25	25
Vlaamse Gaai	10	8	16	14	11	9	12	14	10	12	12	14	16

Tabel 2: Lente. Aantal tuinen, waarin de genoemde soorten werden waargenomen.

Week no.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Getelde tuinen	29	26	29	31	31	31	28	27	24	27	26	24	22
Blauwe Reiger			1	1									
Sperwer	1									1			1
Houtduif	23	19	20	22	24	23	21	18	14	19	20	18	16
Turkse Tortel	22	22	19	19	22	21	21	17	16	20	16	15	12
Koekoek						1					1		
Ransuil						1							
Gierzwaluw									1	1			
Groene Specht				1									
Grote bonte Specht	1		1	1	2	1	2	3	3	2			1
Boerenzwaluw		1	1			1	1						
Huiszwaluw		1	1										
Witte Kwikstaart	1		2	1			1	1		2	2	2	1
Winterkoning	9	6	6	4	4	6	2	2	4	5	4	4	4
Heggemus	21	16	18	17	15	13	13	11	6	12	14	12	12
Zanglijster	4	3	3	5	4	6	2		2	1	4	1	2
Grote Lijster			1					1					
Spotvogel							1						
Braamsluiper					1		2						
Tuinfluit						1							
Merel	28	25	28	30	31	30	27	25	23	25	25	22	21
Roodborst	13	10	11	10	8	8	4	4	4	5	5	5	6
Zwartkop	3	3	3	5	5	2	3	2	1	2	4		1
Fitis	1	4	1	1	2		2	2	1				
Tjiftjaf	11	9	10	11	13	8	4	7	8	9	9	7	6
Koolmees	28	23	27	27	28	29	26	22	21	24	21	21	17
Pimpelmees	24	21	22	24	24	21	18	17	15	18	19	14	13
Glans- of Matkop										1			
Staartmees	4	3	2	3	2	2		2	2	3	3		1
Boomklever	3	1	2	4	2	2	1	1		2	1	2	2
Boomkruiper	2	2	2	1	1	1	1	1		2	1	2	2
Groenling	13	5	7	4	5	3	5	4	4	2	1	1	1
Putter	1	1	2	1	1	1	1						
Sijs	8	7	4	3		1	1	2					
Goudvink	1					2	2	1					
Vink	12	10	11	10	7	5	4	5	4	6	4	5	4
Keep		1	1										
Huismus	19	18	20	19	23	20	20	19	16	16	17	11	10
Ringmus		2		2	1								
Spreeuw	17	14	15	12	13	13	15	14	11	11	13	11	6
Zwarte Kraai	5	3	3	3	3	4	3	2	2	4	3	4	3
Kauw	14	13	17	14	14	12	10	11	10	12	16	10	10
Ekster	18	16	16	21	21	18	17	15	15	18	22	18	17
Vlaamse Gaai	11	9	11	10	6	5	7	7	8	11	10	7	10

Tabel 3: Zomer. Aantal tuinen, waarin de genoemde soorten werden waargenomen.

Week no.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Getelde tuinen	25	23	24	24	21	19	22	19	22	24	20	23	25
Sperwer	1					1							
Kokmeeuw		1	1			1	1	1	2	1			2
Houtduif	14	15	16	16	14	13	15	12	11	15	9	12	14
Turkse Tortel	20	17	15	18	15	15	18	16	14	16	14	16	18
Gierzwaluw	1	2	3	1									
Groene Specht			1										
Grote bonte Specht	2	3	2	1		1		1			2	2	2
Boerenzwaluw	1	1	1		1	1	1			1		1	
Huiszwaluw							1						
Witte Kwikstaart		2	1	1									
Winterkoning	3	2	3	4	2	5	4		4	3	2	5	4
Heggenus	11	11	8	8	5	6	10	9	7	9	11	11	16
Zanglijster	1	1	1	1		1	1			2	1	2	2
Merel	24	23	24	24	19	18	21	18	20	22	18	20	22
Roodborst	4	4	3	3	2	2	2	2	3	9	7	8	14
Zwartkop	1	2	2	1		1	1			2	1		1
Fitis				2				1	2	1		1	
Tjiftjaf	7	6	4	6	6	6	7	3	5	9	8	7	9
Kuifmees	1	1							1	2		1	1
Koolmees	19	16	20	22	20	17	18	16	20	23	18	21	25
Pimpelmees	13	11	12	17	13	13	12	11	11	12	12	14	16
Glanskop			1							1			1
Staartmees	2	3	2	2		1	2		1	5	4	4	3
Boomklever	2	2	3	2		2	1			1	2	4	4
Boomkruiper	3	3	3	2		2	1			1	2	4	4
Groenling			1	2	2			1	2	1		1	2
Putter		1								1		1	
Goudvink				1									
Vink	4	6	4	1	1	3	1	2	2	3	2	4	4
Huismus	16	14	14	16	13	11	11	13	13	12	10	13	16
Spreeuw	4	5	5	5	4	3	6	5	10	13	9	16	15
Zwarte Kraai	3	2	4	3	1	2		1		2	2	2	2
Kauw	17	16	14	16	16	17	13	11	13	12	13	14	13
Ekster	18	16	16	17	15	14	14	13	14	16	14	17	17
Vlaamse Gaai	9	5	7	6	7	6	5	5	4	8	5	8	7

Tabel 4 : Herfst. Aantal tuinen, waarin de genoemde soorten werden waargenomen.

Week no.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Getelde tuinen	24	25	26	26	27	26	26	27	28	29	27	26	26
Blauwe Reiger				1								1	
Sperwer						1		1				1	
Kokmeeuw	2	1	1	1	1	1	1	4	3	4	3	3	1
Stormmeeuw								1					
Zilvermeeuw												1	
Holenduif								1					
Houtduif	12	11	11	11	15	13	13	17	17	18	16	14	13
Turkse Tortel	15	15	15	13	16	16	17	18	22	21	19	19	19
Grote bonte Specht		2	3	1	3	3		1	1	1	2		
Winterkoning	11	9	13	8	7	9	12	9	14	6	8	8	10
Heggemus	16	15	16	14	16	17	14	19	19	22	21	18	19
Grote Lijster			1							2	1	1	
Kramsvogel										1			
Zanglijster	2	4	2	2	1	1	1			1	1		3
Koperwiek		2	2	4	4	4	2	3	3	5	4	4	1
Braamsluiper													1
Merel	23	24	25	25	27	25	26	26	28	29	27	26	26
Roodborst	13	13	18	17	19	22	23	20	26	24	24	21	22
Zwartkop	1	1	3				1	1	1	1	1	1	
Tjiftjaf	5	3	1		1	2			1				
Goudhaantje	1	2	3	2	4	2	5	3	1	1	3	3	3
Vuurgoudhaantje									1				
Koolmees	23	23	21	22	24	24	23	25	26	29	25	24	25
Pimpelmees	19	16	20	19	21	19	20	21	22	24	23	22	22
Glans- of Matkop					1	1	1	1	1	1	1	2	1
Kuifmees	1	1	1	1		1	1	2					
Zwarte Mees			1	1	1	2	1	2	3	2	3	2	2
Staartmees	4	5	3	2	3	5	4	3	2	5	3	4	5
Boomklever	3	2	2	2	3	2	2	2	2	1	2	1	2
Boomkruiper	2	2	3	2	2	2	1	2	3	2	2	2	2
Appelvink							1	1	1	1	1	1	1
Groenling	3	1	3	2	3	5	4	6	8	8	6	7	7
Goudvink		1	1	1	2	2	1	1	3	2	1	2	1
Vink	10	10	15	14	19	18	19	22	23	24	20	20	20
Keep		1	1	1			1	1	1	2	3	2	2
Huisemus	15	15	17	15	17	17	18	17	16	18	19	15	17
Ringmus	1		1		1	3	3	2	3	2	1	2	3
Spreeuw	20	15	14	14	17	15	12	16	21	22	20	19	19
Zwarte Kraai	3	4	5	3	5	4	3	4	5	3	5	3	4
Kauw	14	13	15	14	18	14	17	18	16	16	14	17	16
Ekster	13	17	16	14	15	18	17	19	22	19	19	18	17
Vlaamse Gaai	5	6	7	8	8	7	9	11	11	6	6	7	8

Tabel 5: Nesten.

Tuin nr.	1	2	3	5	8	9	12	14	16	18	19	20	21	22	23	27	28	29	31	32	34	38	Totaal	
Houtduif	X	X		X									X		X				X					6
Turkse Tortel	X											X				X			X	X				5
Winterkoning												X			X	X								3
Heggenus		X													X				X					3
Zanglijster																							X	1
Merel	X	X		X		X									X		X		X	X	X	X	X	10
Roodborst											X				X	X								3
Koolmees	X	X		X	X	X	X		X	X		X		X	X	X				X				13
Pimpelmees			X										X			X			X	X		X		6
Boomklever								X																1
Huisemus	X															X			X					3
Spreeuw	X			X												X		X						4
Kauw				X											X									2
Ekster																		X						1
Nesten/tuin	6	4	1	5	1	2	1	1	1	1	1	3	2	1	7	7	1	2	6	4	1	3		

Tabel 6: Trefkans (%/week).

Seizoen Jaar	Winter			<i>Lente</i>			Zomer			<i>Herfst</i>		
	'96	'97	'98	'96	'97	'98	'96	'97	'98	'96	'97	'98
Houtduif	68	70	67	70	68	72	62	61	60	57	59	53
Turkse Tortel	67	75	77	65	80	68	62	71	73	60	72	66
Winterkoning	41	24	27	22	10	17	11	10	14	33	35	36
Heggemus	78	73	69	63	62	51	38	34	42	61	65	66
Kramsvogel	29	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Zanglijster	19	6	6	15	7	10	7	10	5	6	4	5
Koperwiek	12	8	0	1	0	0	0	0	0	6	3	11
Merel	98	98	95	99	98	96	94	94	94	95	93	98
Roodborst	84	74	70	38	18	26	15	11	22	62	73	76
Tjiftjaf	1	4	8	17	18	32	21	32	29	2	5	4
Koolmees	95	95	93	88	86	88	78	83	88	95	90	92
Pimpelmees	82	85	82	75	67	70	71	66	57	84	77	78
Staartmees	33	31	23	11	10	8	16	8	10	19	18	14
Boomklever	12	16	11	7	10	6	10	9	8	16	13	8
Boomkruiper	11	9	6	8	8	5	9	4	9	7	7	8
Groenling	36	43	37	19	22	15	13	5	4	25	23	18
Sijs	14	31	57	0	1	7	0	0	0	9	9	0
Vink	74	82	75	31	32	25	14	15	13	56	62	68
Huismus	53	63	58	61	67	64	50	67	54	58	68	63
Ringmus	11	22	16	3	8	1	1	5	0	5	8	6
Spreeuw	75	69	65	55	50	46	33	36	34	63	67	65
Zwarte Kraai	16	18	13	10	16	12	15	19	8	13	14	15
Kauw	63	61	55	60	64	46	58	49	64	47	49	59
Ekster	66	64	64	69	64	65	63	60	69	60	65	65
Vlaamse Gaai	34	41	36	31	28	32	34	33	28	46	40	29